

Εκκλησία Α.Ε. – μια ανοιχτή πληγή αιώνων

του Μάριου Αυγουστάτου

Τα κρούσματα Covid-19 στη Θεσσαλονίκη τις τελευταίες μέρες είναι πολλαπλάσια από την Αθήνα. Μέσα σε όλη τη συνολικά ανεύθυνη στάση της Εκκλησίας από την αρχή της πανδημίας, να επισημάνουμε το συνωστισμό στον Αγ. Δημήτριο στη Θεσσαλονίκη στις 25/10. Χωρίς αποστάσεις ασφαλείας οι παπάδες έφτασαν στο ναό χωρίς μάσκα. Σήμερα Κυριακή μάθαμε ότι θετικός στον κορωνοϊό είναι ο Μητροπολίτης Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αδραμερίου Θεόκλητος (ένας από τους Μητροπολίτες που συμμετείχαν στη λειτουργία στον Αγ. Δημήτριο). Πριν λίγο καιρό, ο ίδιος είχε δηλώσει: «Είμαι 65 ετών. Όλες αυτές τις ημέρες που κοινώνησα τον κόσμο, μαζί με τους διάκους μου κοινωνήσαμε και εγώ κατέλυσα το άγιο ποτήριο. Βλέπετε να έχω κορωνοϊό; Οι γιατροί ιδίως αν θέλουν να με εξετάσουν εδώ είμαι».

Όλα αυτά έχουν ανοίξει τη συζήτηση για το ρόλο της εκκλησίας, εν μέσω υγειονομικής και οικονομικής κρίσης, ο οποίος είναι από ανεύθυνος έως εγκληματικός. Απ' την άλλη το υπουργείο Παιδείας στέλνει εγκύκλιους για ενός λεπτού σιγή για τη Δευτέρα 2/11 στα ελληνικά σχολεία για τον δολοφονημένο Γάλλο Samuel Paty, παίζοντας έμμεσα το ισλαμοφοβικό παιχνίδι του ιμπεριαλιστή Μακρόν. Κορυφαία κυβερνητικά στελέχη, όπως ο Αδωνις Γεωργιάδης χρέωσαν στη συγκέντρωση του Εφετείου της 7/10 την αύξηση των κρουσμάτων. Τα νέα μέτρα, που ανακοίνωσε ο Μητσοτάκης, **δεν αγγίζουν στο παραμικρό την Εκκλησία Α.Ε.** Ποια είναι λοιπόν η Εκκλησία Α.Ε. στην Ελλάδα και ποια τα συμφέροντά της;

Εκκλησιαστική περιουσία

Πιθανόν κάποιοι να νομίζουν πως δεν είναι και τόσο μεγάλη η

εκκλησιαστική περιουσία ώστε να αξίζει να ασχοληθούμε. Το γνωρίζετε πως μπορεί να είναι πολλαπλάσια του ελληνικού χρέους; Και όχι, η εκτίμηση δεν είναι υπερβολική.

Η εκκλησιαστική περιουσία είναι κατακερματισμένη σε ένα αδιαφανές πέπλο από περισσότερα από 10.000 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (μητροπόλεις, ναοί, μονές, προσκυνήματα, ιδρύματα, κληροδοτήματα και άλλα). Το κράτος κρύβει αποτελεσματικά το σύνολο της εκκλησιαστικής περιουσίας από τα αδιάκριτα μάτια του ελληνικού λαού.

Κάθε ένα από αυτά τα ΝΠΔΔ έχει δική του “ανεξάρτητη” οικονομική διαχείριση, γεγονός που καθιστά το εγχείρημα για την καταμέτρηση της εκκλησιαστικής περιουσίας πολύ δύσκολο. Ακόμα και για τη γνωστή ιδιοκτησία της Εκκλησίας δεν μπορεί να βγει ασφαλές συμπέρασμα. Κανείς δεν μπορεί να αποτιμήσει επακριβώς τη συνολική αξία των δασών, των λιβαδιών αλλά και των δεσμευμένων οικοπέδων.

Κάποιοι υπολογισμοί, φέρουν την “επίσημη” περιουσία της Εκκλησίας της Ελλάδας να ανέρχεται σε **τουλάχιστον δεκαπέντε δις ευρώ**. Στο ποσό αυτό προστίθεται και η ανυπολόγιστη-αμύθητη περιουσία των περίπου **δυόμισι χιλιάδων (2.500) μοναστηριών**. **Εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα γης, εκατοντάδες οικοδομικά τετράγωνα, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια και καταθέσεις αξίας εκατομμυρίων ευρώ αποτελούν την εκκλησιαστική περιουσία. Ωστόσο, το «ιερό» θησαυροφυλάκιο είναι πολύ βαθύ και ανέγγιχτο.**

Η τελευταία προσπάθεια ρύθμισης περιουσιακών θεμάτων ήταν ο **νόμος Τρίτση του 1987**, που δεν ήταν και η πιο “ριζοσπαστική” πολιτική αλλά ήταν πρώτη φορά που έθετε:

α. την **αξιοποίησή της στους αγροτικούς συνεταιρισμούς**, που θα παρέδιδαν το 10% από τις εισπράξεις στην Εκκλησία και το 5% στο Δημόσιο, ενώ για τις αστικές εκτάσεις (τα λεγόμενα και «φιλέτα») πρότεινε τη δημιουργία ειδικού φορέα και

β. **καθιέρωση περισσότερης δημοκρατίας στην Εκκλησία με**

συμμετοχή λαϊκών στα μητροπολιτικά και εκκλησιαστικά συμβούλια.

Η εκκλησία φυσικά εστίασε στο δεύτερο, αντιδρώντας σθεναρά και ουσιαστικά κέρδισε τη μάχη φτάνοντας μέχρι τα ευρωπαϊκά δικαστήρια, **ο νόμος ουσιαστικά έμεινε ανεφάρμοστος και διώχθηκε ο Τρίτσης από το υπουργείο.**

Πέντε μονές που προσέφυγαν στα ευρωπαϊκά δικαστήρια εναντίον του νόμου Τρίτση αποτιμούσαν τα περιουσιακά τους στοιχεία στο αστρονομικό ποσό των 8 τρισ. δραχμές. Εν τέλει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τους επιδίκασε το ποσό των 3 τρις. Μπορεί να φανταστεί κανείς ότι εάν η περιουσία των 5 μονών άγγιζε πριν μια 20ετία τα 8 τρισ. δρχ., τότε πώς μπορεί κανείς να υπολογίσει την περιουσία των 2.500 μοναστηριών και ναών σε όλη τη χώρα; **Με έναν απλό (και πρόχειρο...) υπολογισμό μόνο η μοναστηριακή περιουσία υπολογίζεται σε 4 με 5 τρις ευρώ (10-12 φορές το χρέος της χώρας).**

Σύμφωνα με εκτιμήσεις αλλά και στοιχεία του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, η συνολική έκταση της εκκλησιαστικής περιουσίας φτάνει τα 1.300.000 στρέμματα. Από αυτά 732.000 είναι βοσκότοποι, 367.000 δασικές εκτάσεις και 189.000 γεωργικές. Και περίπου 400.000 στρέμματα χαρακτηρίζονται ως «διακατεχόμενα» αφού για αυτές τις εκτάσεις δεν υπάρχουν τίτλοι ιδιοκτησίας. Να σημειώσουμε ότι διαθέτει παράλληλα και ολόκληρα νησιά και βραχονησίδες σε νησιωτικά συμπλέγματα, όπως π.χ στις Σποράδες και στις Κυκλάδες.

Η Εκκλησία φέρεται μεταξύ άλλων να διαθέτει περίπου οκτακόσια (800) κτήρια με γραφεία, καταστήματα, εμπορικά κέντρα, θέατρα, ξενοδοχεία, ακόμα και μισθωμένα βενζινάδικα. Όσον αφορά δε την ρευστότητα της Εκκλησίας της Ελλάδος, υπολογίζεται σε μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Ταυτόχρονα η Εκκλησία της Ελλάδος έχει συστήσει δύο Ανώνυμες Εταιρίες (Α.Ε.), μία για την διαχείριση κοινοτικών κονδυλίων, με την επωνυμία «Υποστήριξη Επιχειρησιακών και Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων Μελετών και Έργων, Ανώνυμη Εταιρία» και μία για την διαχείριση

της περιουσίας της.

Συν τοις άλλοις η Εκκλησία διαθέτει **εκατοντάδες χιλιάδες τραπεζικές μετοχές** (σύμφωνα με την Εκκλησιαστική Κεντρική Υπηρεσία Οικονομικών στο χαρτοφυλάκιό της υπάρχουν περίπου 95.000 μετοχές της Εθνικής Τράπεζας, 16.000 της Τράπεζας της Ελλάδος, 2.000 της Πειραιώς και μερικές εκατοντάδες των άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων). **Είναι οι τράπεζες που σώσαμε, με τον ιδρώτα και το αίμα μας από τα μνημόνια, που κρατάνε στα χέρια τους το 40% του ελληνικού χρέους!**

Και δεν φτάνουν όλα αυτά, η μισθοδοσία των κληρικών γίνεται από το τον κρατικό προϋπολογισμό, που το ετήσιο κονδύλι φτάνει στο ύψος των 200 εκατ. ευρώ ετησίως.

Συμπεράσματα

Τα τελευταία χρόνια ο ελληνικός λαός έχει πληρώσει με το σκληρότερο τρόπο τη λιτότητα των μνημονίων, αλλά παρ'όλα αυτά καμία κυβέρνηση δεν διανοείται να θίξει το καυτό θέμα της εκκλησιαστικής περιουσίας. Στην Ελλάδα η ορθόδοξη εκκλησία ήταν πάντα μέρος του κράτους και αποτελεί έναν κατεξοχήν αντιδραστικό παράγοντα στην εξέλιξη της κοινωνίας που υπηρέτησε σε γενικές γραμμές (και με λίγες “ηρωικές” εξαιρέσεις) **κάθε αντιδραστικό καθεστώς. Από ανοιχτή στήριξη και συμπόρευση με τις δικτατορίες μέχρι τη ναζιστική κατοχή, παραεκκλησιαστικές οργανώσεις π.χ «Ζωή» μετατράπηκαν σε ισχυρό βραχίονα του αντικομμουνιστικού αγώνα (η πρόσφατη σχέση Εκκλησίας – ΧΑ...).**

Πρέπει να επιμείνουμε σθεναρά στο διαχωρισμό κράτους-εκκλησίας. Κάτι που ο ΣΥΡΙΖΑ υποτίθεται προσπάθησε αλλά το αποτέλεσμα δεν διέφερε σε τίποτα από τις κωλοτούμπες του για άλλα θέματα. Μεμονωμένες ρυθμίσεις που έγιναν στο παρελθόν, όπως η εξίσωση του πολιτικού γάμου με τον θρησκευτικό ή οι πιθανές αλλαγές στο μάθημα των θρησκευτικών (που η Κεραμέως σε αργαστή συνεργασία με τα ιερατεία θέλει “να το κάνει πιο ελκυστικό για τους μαθητές”), δεν αποτελούν και δεν

εντάσσονται σε μια συνολική πολιτική διαχωρισμού. Αντιθέτως, αποτελούν πρόχειρα και πρόσκαιρα σχέδια που γίνονται στα πλαίσια πιέσεων της κοινωνίας (και της “κοσμικής” ΕΕ ενίοτε...) αλλά συνήθως αποσκοπούν στον αποπροσανατολισμό της κοινωνίας από άλλα τρέχοντα καυτά ζητήματα.

Βεβαίως σεβόμαστε τις θρησκευτικές πεποιθήσεις κάθε ανθρώπου. Αλλά μεταξύ άλλων, η ορθόδοξη εκκλησία, ο μεγαλύτερος ιδιοκτήτης γης και ακινήτων της χώρας, παραμένει στο απυρόβλητο της φορολογίας ενώ δεν έχει κανένα πρόβλημα να καλύψει τις οικονομικές υποχρεώσεις της, τις μισθοδοσίες και όχι μόνο.

Ειδικά εν μέσω της υγειονομικής και οικονομικής κρίσης που ζούμε ως ένας κοινωνικός παράγοντας που επηρεάζει (καλώς ή κακώς) πολύ κόσμο πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της και υγειονομικά, αλλά και οικονομικά, συνεισφέροντας τα φτωχότερα στρώματα!